

A

**CCE RF
CCE RR
REVISED**

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಧಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಂಡಳಿ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 003

**KARNATAKA SECONDARY EDUCATION EXAMINATION BOARD, MALLESWARAM,
BANGALORE – 560 003**

ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಆರ್.ಪರೀಕ್ಷೆ, ಮಾರ್ಚ್/ಏಪ್ರಿಲ್, 2019

S. S. L. C. EXAMINATION, MARCH/APRIL, 2019

ಮಾದರಿ ಉತ್ತರಗಳು

MODEL ANSWERS

ದಿನಾಂಕ : 21. 03. 2019]

ಪಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **08-M**

Date : 21. 03. 2019]

Code No. : **08-M**

ವಿಷಯ : ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ — ಮರಾಠಿ

Subject : First Language — MARATHI

(ಹೊಸ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ / New Syllabus)

(ಶಾಲಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ & ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಶಾಲಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / Regular Fresh & Regular Repeater)

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂತರಳು : 100

[Max. Marks : 100

प्रश्न क्रಮांक	अचूಕ उत्तरे	गुण
	ವಿಭಾಗ - A (ಗಢ ಪದ್ಯಾಂಶಾವರ ಆಧಾರಿತ)	
I.	<p>खಾಲೀಲ ಪ್ರಶನಾಂಚಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿ ಏಕ ವಾಕ್ಯಾತ ಉತ್ತರ ಲಿಹಾ :</p> <p>‘ಅನಂತಶಕ್ತಿ ಪರಮೇಶ್ವರ’ ಯಾ ಪಾಠಾಚೆ ಮೂಲ್ಯ ಕಾಯ ?</p> <p>उತ್ತರ : ಜ್ಞಾನ, ಉತ್ಸುಕತಾ.</p>	$11 \times 1 = 11$
		1

प्रश्न क्रमांक	अचूक उत्तरे	गुण
2.	कोणत्या अंधाला हत्ती सुपासारखा वाटला ? उत्तर : कान पाहणाऱ्यास	1
3.	सुतार सरदाराचे नाव काय ? उत्तर : अंजुरकर पंचकळ्शे	1
4.	महात्मा ज्योतीबा फुलेंच्या दत्तक पुत्राचे नाव काय ? उत्तर : यशवंत	1
5.	सावित्रीबाईंचा जन्म कोणत्या गावी झाला ? उत्तर : नायगाव	1
6.	गायी कोण हाकतो आहे ? उत्तर : नेनंता गुराखी	1
7.	‘पीकपाणी’ हा कवितासंग्रह कोणी लिहिला ? उत्तर : इंद्रजित भालेराव	1
8.	वेल कोठे चढते ? उत्तर : मांडवावर	1
9.	चुलीतल्या लाकडाने कुठे जावे ? उत्तर : चुलीत	1
10.	स्त्रीया आपले दुःख कुठे पुरुन ठेवतात ? उत्तर : मातीखाली	1
11.	अभंगाचे बळ कसे आहे ? उत्तर : अमर्याद	1

प्रश्न क्रमांक	अचूक उत्तरे	गुण
II.	खालील प्रश्नांची उत्तरे तीन-चार वाक्यात लिहा : 12. “तुम्ही त्याशी कशासाठी भांडता ? तो पुण्यवान आहे.” संदर्भासह स्पष्टीकरण लिहा. उत्तर : संदर्भ : पाठाचे नाव – वसईचा वेढा लेखक – कृष्णाजी विनायक सोहनी कोणी कोणास – फिरंग्याच्या बायकोने फिरंग्यास म्हटले स्पष्टीकरण : फिरंग्याची बायको जहाजातून जाताना तिला पकडले व श्रीमंतांकडे आणिली, त्यांनी तिला साडी चोळे करून पाठवली तेंका तिने जाऊन आपल्या नवऱ्यास वर्तमान सांगून हे वाक्य उद्गाराले.	6 × 2 = 12
12.	पाठाचे नाव – वसईचा वेढा लेखक – कृष्णाजी विनायक सोहनी कोणी कोणास – फिरंग्याच्या बायकोने फिरंग्यास म्हटले स्पष्टीकरण : फिरंग्याची बायको जहाजातून जाताना तिला पकडले व श्रीमंतांकडे आणिली, त्यांनी तिला साडी चोळे करून पाठवली तेंका तिने जाऊन आपल्या नवऱ्यास वर्तमान सांगून हे वाक्य उद्गाराले.	1 } 2 } 1 }
13.	आत्मविश्वासाने आंबेडकरांनी काय मिळविले ? उत्तर : मुंबईमधील डिपार्टमेंटच्या चाळीत दहा × दहा च्या रुममध्ये राहून एका पैशाच्या घासलेट तेलावर अभ्यास केला. इंगलंडमध्ये राहून 8 वर्षाचा अभ्यासक्रम 2 वर्षे तीन महिन्यात यशस्वीपणे पार केला.	2
14.	गंगुबाईंनी आपल्या गुरुंना कोणती गुरुदक्षिणा दिली ? उत्तर : आपली मुलगी कृष्णा हिला शिकविण्याची विनंती केली आणि त्यासाठी त्यांना 50 रु. फी देखील दिली. त्यांना राहण्यासाठी फूकट घर दिले.	2
15.	‘संत ज्ञानेश्वरांच्या’ साहित्याची माहिती लिहा. उत्तर : त्यांनी वयाच्या अठराव्या वर्षी ‘ज्ञानेश्वरी’ हा ग्रंथ पूर्ण केला ‘अमृतानुभव,’ ‘चांगदेवपासाष्टी’ इत्यादी ग्रंथ लिहिले तसेच अनेक अभंग स्फूट रचना, पदे इ. साहित्य लिहिले.	2

प्रश्न क्रमांक	अचूक उत्तरे	गुण
16.	<p>‘पाहुणे’ कसे निगरगद्द आहेत ते सांगा ?</p> <p>उत्तर : ओसरीवर खूप वेळ झोपतात</p> <p>राजरोस पणे डबा उघडूनि लाडवावर हल्ला करतात. आणि बाबांच्या पेटीतून विडयांचे जुऱ्ये पळवितात व खूप दिवस तळ ठोकतात. आणि घरात कसेही वावरतात.</p>	2
17.	<p>‘धरण’ बांधताना तिने कोणते कष्ट सोसले ?</p> <p>उत्तर : सकाळी लवकर उठून कणी कोंडा पाखडते. उन्हापासून संरक्षण होण्यासाठी पायाला पाला बांधते व घोटभर पाण्यासाठी सारं रान घुंडाळते.</p>	2
III.	खालील प्रश्नांची उत्तरे पाच-सहा वाक्यात लिहा :	$8 \times 3 = 24$
18.	<p>लेखकाच्या घरी काकूंचे आगमन कसे झाले ?</p> <p>उत्तर :</p> <p>8 च्या सुमारास छकड्यातून आल्या. दोन ट्रंक व एक छानदारशी वळकटी सोबत होती शेजारी बाजाची पेटी, मागल्या ट्रंकेवर आजीबाई विराजमान झाल्या होत्या. पोपटाचा पिंजरा धरून ठेवला होता. डाव्या बगलेत बोक्याचे डोके होते सामान लेखकालाच उतरावायला लावलं.</p>	3
19.	<p>लेखकांनी कोणती छत्री निवडली ? का ?</p> <p>उत्तर : लेखकांनी कोप-न्यातली मोडकी-तोडकी छत्री निवडली.</p> <p>त्यांची अशी धारणा होती की आपण छत्रो ही फक्त दुसऱ्यांना दाखविण्यासाठी लोकं नावं ठेवू नयेत म्हणून घेतो. त्यासाठी त्यांनी छान गणित घालून समजावलच की आपण लोकांची तोंड बंद करण्यासाठी छत्री घेत आहोत.</p>	3
20.	<p>शिबिर घेण्यासाठी येणारे शिक्षक नाखूष का झाले ?</p> <p>उत्तर : कारण ते शिक्षक बाहेर गावाहून आले असल्यामुळे अदिवासी वातावरण व परस्थितीशी जुळवून घेताना त्यांची चिडचिड व्हायची.</p> <p>पिढ्यानपिढ्या अक्षरशत्रु असलेल्या अदिवासींच्या मुलांना शिकविण्याची तळमळ त्यांच्यापाशी नसायची.</p> <p>ते म्हणायचे ‘ये अदिवासी कभी नहीं बदलेंगे’ व सतत नाखूष राहायचे.</p>	3

प्रश्न क्रमांक	अचूक उत्तरे	गुण
21.	<p>तात्यांना कोणत्या मुलाचा राग येत होता ? का ?</p> <p>उत्तर : तात्यांना धाकट्या मुलाचा खूप राग येत असे कारण वाटणी करण्यासाठी पुढाकार त्याचाच होता.</p> <p>त्यांनी रात्रिंदिवस राबून सत्तावीस एकर जमीन ठेवली होती.</p> <p>त्यातली निम्म्या पेक्षा जास्त जमीन त्यांनी स्वतः मिळविली होती व त्या जमीनीचा धाकटा मुलगा 'लंगोटभर' जमीन असा नेहमी उच्चार करायचा.</p> <p>म्हणून त्यांना धाकट्या मुलाचा राग येत होता.</p>	3
22.	<p>आडावरुन घागर घेऊन येताना लेखक कोणत्या प्रश्नांच ओळऱ्यां घेऊन आले ?</p> <p>उत्तर : आव्हान किंवा इतकी उदास कशी ? माझ्या यशाचा तिला आनंद वाटत नसेल का ? तो आनंद ती का व्यक्त करत नाही ? आपल्या पोटाचा प्रश्न सुटला असता तर आव्हाने आनंद व्यक्त केला असता का ? आनंद व्यक्त करण्यासाठी तिच्याकडे बळच नसेल का ?</p>	3
23.	<p>श्रीकृष्णाची प्राप्ती न झाल्यास रुक्मिणी काय करणार आहे ?</p> <p>उत्तर : ती म्हणते हे पद्मनाभा ही माझी इच्छा पूर्ण नाही झाली तर मी माझी जीभ हसदून जीव देईन. त्यानंतर पुढे शंभर जन्म घेऊन उग्र तपश्चर्या करेन आणि प्रत्यक्ष भगवान शंकरही ज्याला वंदन करतो असे श्रीकृष्णाचे पाय मी मिळवणार आहे.</p>	3
24.	<p>'जरा तरी समज धरी अंतरो' असे कवी का म्हणतो ?</p> <p>उत्तर : मठातील संन्याशानी धर्मप्रसार भक्ती प्रसार करावा; पण ते सोडून नुसतेच जे ढोंग माजवतात. या ढोंगी पणावर ते टीका करताना म्हणतात.</p> <p>हा जन्म परत मिळणार नाही. तू मठाची उठाठेव करु नकोस, जटा वाढवूनकोस ढोंगीपणा करु नकोस, होम हवन करू नकोस.</p> <p>तू फक्त हरीची सेवा कर यासाठी ते जरातरी समज धरी अंतरी असे म्हणतात.</p>	3

प्रश्न क्रमांक	अचूक उत्तरे	गुण
25.	<p>‘कुसुमाग्रज’ यांचा थोडक्यात परिचय लिहा.</p> <p>उत्तर :</p> <p>पूर्ण नाव — विष्णू वामन शिरवाडकर कालखंड — (1912 - 1999) वास्तव्य — नाशिक ओळख — आग्निसंप्रदायी व मानवतावादी कवी काव्यसंग्रह — जीवनलहरी, विशाखा, इत्यादी कांदबरी — वैष्णवी, जान्हवी, कल्पनेच्या तिरावर लघूकथा — फूलवाली नाटक — दुरचे दिवे, नटसम्राट, इत्यादी ज्ञानपीठ पुरस्कार 1988 साली.</p>	3
IV.	खालील प्रश्नांची उत्तरे आठ-दहा वाक्यात लिहा : <p>‘जपानी’ स्त्रीचे सविस्तर वर्णन करा.</p> <p>उत्तर :</p> <ul style="list-style-type: none"> * दिसायला गोड, लाघवी, शालीन, हसरी * कुठल्याही हॉटेलात सरबराई करण्यात गढलेली टीप घेणे कमीपणाचे समजते * बहुतेक प्रत्येक क्षेत्रात सामाजिक, आर्थिक, राजकीय क्षेत्रातही ती अग्रेसर * ट्रॅम कंटकटर, बस कंडकटर, दुकानातील विक्रेत्या असे अनेक कामे फर्क स्त्रीयांसाठी राखीव * 18 - 19 वर्षाच्या मुली रात्री अपरात्री कामे करतात * आपल्या लग्नाची व्यवस्था स्वःता करतात * राजकन्याही नम्र आहेत * सर्व सामाजिक संस्थांच्या अध्यक्षा * 1819 च्या भुकंपानंतर व 1945 च्या बाँब हल्ल्यानंतर जपानला सावरण्यात मोलाचा वाटा. 	$5 \times 4 = 20$
26.		4

प्रश्न क्रमांक	अचूक उत्तरे	गुण
27.	<p>‘हिरवे सांगाती’ या पाठातील वृक्षांची माहिती लिहा.</p> <p>उत्तर : ‘हिरवे सांगाती’ या पाठात अनेक वृक्ष आले आहेत त्यापैकी पिंपळ, जाभूळ, कडुनिब, चाफा, पपई, बांबू, इत्यादी.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) पिंपळ — पुरातन वृक्ष, मानवो रेणूशी मिळते-जुळते वाटसरूला सावली, खेळात पानाचा उपयोग. 2) जांभूळ — लहाणपणीचा गारवा, वयस्कर व्यक्तीप्रमाणे वाटतो. त्याच्या सावलीत बाळ खेळताना आई निर्धास्त. 3) चाफा — बडी माँ 4) पपई — तोनवेळेस फळ दिल की ही झाडं मरतात 5) बांबू — बनातला वारा सोंय सोंय असा शीळ जणू काही तो ‘साई-साई’ असे म्हणतो 6) मोसंबो. 	4
28.	<p>‘गाऊ त्यांना आरती’ कवितेचा सारांश लिहा.</p> <p>उत्तर : या कवितेत कवीने राष्ट्र व समाज यांच्यासाठी त्याग व बलिदान देणाऱ्यांचा गुणगौरव केला आहे.</p> <p>तसेच सैनिक, देशभक्त, द्रष्टे समाज सेवक संत यांचाही गुणगौरव केला आहे.</p> <p>राष्ट्राला दारीद्रयातून मूळ करण्या साठी जे कर्णा प्रमाणे प्राणाची पर्वा न करता लढले.</p> <p>गोंधळलेल्या भरकटलेल्या लोकांना ज्यांनी कृष्णाप्रमाणे मार्ग दाखवीला सौभद्राप्रमाणे मृत्यू समोर असतानाही जे हसत मृत्युला सामोर गेले. मार्कडेया प्रमाणे देशच ज्यांचा देव आहे त्यांनी काळाला जिंकले.</p> <p>अशा अनेक दाखल्यांनी ही कविता नटलेली आहे.</p>	4

प्रश्न क्रमांक	अचूक उत्तरे	गुण
29.	<p>‘भारत’ कसा असावा असे संत तुकडोजी महाराजांना वाटते ?</p> <p>उत्तर : भारतातील लोक आनंदाने व गुण्यागोविंदाने नांदावेत, सर्वधर्म समभाव रहावा अस्पृश्यता नष्ट होऊन सर्वांनी एकोप्याने रहावे. अशी त्यांची तळमळ आहे. गरीब-श्रीमंत, हिंदू-मुस्लीम, शीख-ईसाई असा भेदभाव नसावा.</p> <p>मानवता हाच धर्म श्रेष्ठ असे मानले जावे</p> <p>सर्व जाती धर्माची मिळून एकत्र प्रार्थना क्हावी</p> <p>प्रत्येक तरुण उद्योगी व शीलवान असावा भीती नष्ट हाऊन प्रत्येक घरात सौंदर्य रमावे.</p> <p>असा भारत सुजलाम सुफलाम क्हावा असे तुकडोजी महाराजांना वाटते.</p>	4
30.	<p>खालील कवितेच्या ओळी पूर्ण करा –</p> <p>कवच भूमिचे जीवन साक्षात्कार.</p> <p>उत्तर :</p> <p>कवच भूमिचे आणि अचानक भेदुनि आले हिरवे कौतुक नचिकेताचे स्वप्नच अथवा अवचित हो साकार पहिल्या हिरव्या तृणपात्याचा आज असे सत्कार.</p> <p>मातीची ही मात मृत्यूवर मृत्युंजय श्रद्धेचा अंकूर हा सृजनाचा विजयध्वज, हा जीवन साक्षात्कार.</p>	4

प्रश्न क्रमांक	अचूक उत्तरे	गुण
VI.	खालील दोन पदातील संबंध ओळखून तिसऱ्या पदाशी जुळणारा शब्द लिहा : उत्तर : नौदल	$4 \times 1 = 4$
41.	आळी : गल्ली :: आरमार : उत्तर : साक्षर	1
42.	आशा : निराशा :: निरक्षर : उत्तर : साक्षर	1
43.	आई : स्त्रीलिंग :: हिमालय : उत्तर : पुर्लींग	1
44.	वाक्यालील महत्वाचा शब्द : ' ' : : बोलणाऱ्याच्या तोंडचे वाक्य : उत्तर : “ ”	1
VII.	सूचनेप्रमाणे उत्तरे लिहा : उत्तर : चेतनगुणोक्ती अलंकार लक्षणे – निसर्गातील निर्जीव वस्तू सजीव आहे आणि ती मानवाप्रमाणे कार्य करते असे जेथे वर्णन केलेले असते तेथे ‘चेतनगुणोक्ती’ अलंकार होतो.	$3 \times 2 = 6$
45.	अरे वेड्या सोनचाफ्या । काय तुझारे बहर नाही पाहिलीस माझी । चाफेकळी सोनगौर. (अलंकार ओळखा, लक्षणे लिहा) उत्तर : चेतनगुणोक्ती अलंकार लक्षणे – अक्षरगण वृत्त आहे	2
46.	‘झालेच मित्र पण सोडुनि पाठ मोरे’ गण पाडून वृत्त ओळखा. उत्तर : वसंततिलका लक्षणे – अक्षरगण वृत्त आहे अक्षरे – 14 यदी – 8 व्या अक्षरावर गण – त भ ज ज ग ग. झालेच मित्र पण सोडुनि पाठ मोरे — — U — U U U — U U — U — — त भ ज ज ग ग	2
47.	खालील वाक्प्रचारांचा अर्थ सांगून वाक्यात उपयोग करा : i) अधःपतन होणे ii) भान हरपणे. उत्तर : (i) अधःपतन होणे – दर्जा घसरणे (ii) भान हरपणे – स्वःताला विसरणे. (वाक्यात वाक्प्रचाराचा उपयोग क्हावा)	1 2

प्रश्न क्रमांक	अचूक उत्तरे	गुण
	विभाग - C (लेखन व रचनेवर आधारीत)	
VIII. 48.	<p>खालील पैको एका कल्पनेचा विस्तार करा :</p> <p>i) 'सत्यमेव जयते' ii) जसे कर्म तसे फळ.</p> <p>उत्तर : कल्पनाविस्तार (उत्तराचे मुद्दे)</p> <p>i) कल्पनेचा अर्थ सांगणे (शब्दशः अर्थ) ii) उदाहरण व स्पष्टीकरण iii) तात्पर्य.</p>	$1 \times 3 = 3$
IX. 49.	<p>तुमच्या लहान भावास योगासनाचे महत्त्व सांगणारे पत्र लिहा. किंवा वाहनांच्या आवाजाचा होणारा त्रास व त्याचा अभ्यासावर होणारा परिणाम व्यक्त करणारे; पत्र पोलिस अधिकारीसाठी लिहा.</p> <p>उत्तर :</p> <p>i) प्रेषक पत्ता (पाठवणाऱ्याचा पत्ता, तारखेसह) ii) मायना iii) विषय मांडणी व भाषा सजावट iv) समारोप व सही v) कोणाला पत्र पाठवायचे त्याचा पत्ता.</p> <p>अर्ज</p> <p>उत्तर :</p> <p>i) प्रेषक पत्ता (पाठवणाऱ्याचा पत्ता तारखेसह) ii) योग्य अधिकारीचा मायना iii) विषय मांडणी iv) मजकूर v) सही व पत्ता (कोणाला अर्ज पाठवायचा त्याचा)</p>	$1 \times 5 = 5$ $1 \frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $1 \times 5 = 5$ $1 \frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $1 \times 5 = 5$
X. 50.	<p>खालीलपैकी एका विषयावर 15 ते 20 ओळी निबंध लिहा :</p> <p>i) पर्यावरणाचे संरक्षण ii) राष्ट्रीय एकात्मता काळाची गरज iii) माझा आवडता नेता.</p> <p>उत्तर :</p> <p>i) आकर्षक प्रारंभ ii) विषय ज्ञान iii) भाषा सजावट (अलंकार वगैरेचा वापर) iv) शेवट.</p>	$1 \times 5 = 5$ 1 2 1 1 $1 \times 5 = 5$ 5